

Oponentský posudek na diplomovou práci

Nicole Kolbach: Portugalská identita a azořanství v díle Joãa de Mela

Bc. Nicole Kolbach se ve své diplomové práci zabývá tématem, které se z hlediska portugalsky psaných literatur, výrazu 250 milionového lusofonního společenství, může zdát okrajové, totiž identitou přibližně 250 000 obyvatel Azorských ostrovů. Téma ale zasluhuje pozornost, a to jednak proto, že z této periferní oblasti periferní země vzešla řada významných tvůrců, jednak proto, že reflexe „ostrovanství“ zajímavě rezonuje se sebereflexí vlastního pevninského Portugalska, jež prostřednictvím řady myslitelů v dějinách sebe sama chápalo jako ostrov (srov. např. Jorge Saramago: *Jangada de Pedra*). Odtud význam zvoleného tématu.

Diplomantka se své úvahy rozhodla postavit na široký základ. Proto je první kapitola věnována azorským reáliím a dějinám souostroví.

Další kapitola sleduje historické proměny azořanství. Je škoda, že tento zajímavý přehled končí ve třicátých letech, pokračování by jistě bylo obohacující. V podkapitole 2.2., v níž se diplomantka zabývá azorskou literaturou a polemikami o její povaze, se zase trochu nepochopitelně ubírá od konce k počátku, takže se na závěr dostáváme k 16. století a cestopisu Gaspara Frutuosa.

Konkrétním prizmatem, jímž diplomantka na azořanství nahlíží, je dílo jednoho z významných spisovatelů tzv. podobnové generace, u nás zcela neznámého romanopisce Joãa de Mela, jemuž je věnována třetí kapitola

Zde se také v první části poprvé objevuje téma portugalské identity, trochu překvapivě se ale spíše než identitou země na pomezí Evropy a Afriky, Asie či Ameriky zabývá otázkou iberismu, snad pod vlivem jednoho ze slavných azorských rodáků Antera de Quental, jehož myšlení se ubíralo tímto směrem.

Jádrem práce jsou následující oddíly třetí a čtvrté kapitoly, které ovšem z hlediska původního záměru jako by byly pouhými předpoklady, z nichž měla vlastní práce vyrůstat. Diplomantka se nejprve zabývá popisem tvorby Joãa de Mela. Je třeba ocenit, že obsáhla tvorbu de Mela prakticky v úplnosti, což je velký čtenářský výkon. Ve čtvrté kapitole se diplomantka na základě této četby pokouší určit nosné rysy díla Joãa de Mela. Nejzajímavější mi připadá podkapitola „Odvěký časoprostor“, kde se diplomantka zřejmě dostává nejbliže k Melově reflexi azorské identity jako prostoru archaického času, který jako by zůstal stát – podle mého soudu by právě sem patřilo téma orality, naznačené na předposlední stránce oddílu 4.6. (práce bohužel nemá stránkování, což trochu ztěžuje orientaci). Škoda, že tu reflexe tohoto tématu, tak častého v *Lidech šťastných pláčem*, zůstala jen v náznaku. Pozoruhodné jsou i další podkapitolky, zabývající se metamorfózami

člověka ve zvíře a zpět, fenoménem emigrace, specifickou azorskou religiozitou (možná by tu bývalo bylo vhodné uvést i seminární zkušenost protagonisty *Lidi šťastných pláčem*) a imaginací spjatou s prostorem na okraji západního světa. V závěru kapitoly si diplomantka všímá azorského dialektu jako jedné danosti azořanství.

Úvahy ho Melově azořanství jsou shrnuty v kapitole „Univerzální azořanství v díle Joãa de Mela“. Nemohu se zbavit dojmu, že Nicole Kolbach musela uzavřít své přemýšlení dříve, než se dobrala závěrů, k nimž pečlivě založená práce přirozeně spěla. V této závěrečné kapitole jako by úvahy byly jen nahozeny, bez možnosti je dotáhnout a dovést k myšlenkám, které by hloubkou odpovídaly diplomantčinu potenciálu.

Tentýž chvat je ostatně vidět na práci jako celku: vzhledem k tomu, že diplomantka je původem Slovenka, bývalo by bylo na místě dát text přehlédnout rodilému Čechovi. Chybně bývají uvedena jména autorů (namátkou Natália Correira v „Úvodu“ a průběžně jméno jednoho z významných Azořanů současnosti, Onésima Teotónia de Almeidy) a v práci je množství překlepů. Nejhůře snad dopadly překlady románových titulů, které diplomantka zčásti přebírá ze *Slovníku spisovatelů Španělska a Portugalska*, zčásti sama překládá (*Memórias de ver matar e morrer* by asi bylo lepší přeložit jako „Vzpomínky na zabíjení a umírání“ než jako „Vzpomínky na pohled na zabíjení a umírání“ atd.). To vše mohla diplomantka v rozhovoru s vedoucí práce snadno opravit a je škoda, že se tak nestalo.

Celkově se domnívám, že práce splňuje nároky kladené na závěrečnou práci magisterského studia a navrhuji hodnocení v rozpětí velmi dobře – dobře.

V Praze dne 1. 9. 2015

Mgr. Šárka Grauová, Ph.D.